

Argumentační esej

Argumentační esej je významnou reflexivní pomůckou, která by měla následovat až po důkladném studiu problematiky, odpovědné přípravě a sběru argumentů i protiargumentů (například pomocí T-grafu), nejlépe dokonce až po debatě s ostatními, ať již jsou to laici nebo odborníci. V argumentačních esejích totiž autor buduje anebo brání určité stanovisko přinášením argumentů pro, ale i proti. Psaní argumentačního eseje je snazší, když si pisatel umí představit čtenáře a imaginárně s nimi komunikuje už při psaní (viz příklad níže).

Argumentační esej pomáhá:

- vyhodnotit informace vztahující se k problému;
- přemýšlet o problému z různých úhlů pohledu;
- obhájit své stanovisko s použitím argumentů pro a proti;
- formulovat přesně, krátce, výstižně.

Části argumentačního eseje:

- Název
- Tvzení (stanovisko k nějakému problému)
- Argumenty (důvody pro tvrzení)
- Důkazy pro argumenty
- Východisko
- Protiargumenty
- Vyvrácení protiargumentů
- Závěr (výhled nebo otevřená otázka)

Používaná spojení: beru na vědomí, zastávám stanovisko, podle mého názoru, po prostudování materiálů, látky...

Argumenty: Myslím si, ... bylo by lepší, kdyby je dobře, že

Protiargumenty: Ale možná, že kdyby byl třeba by nebyl.....

Závěr: Došel jsem k závěru,proto si myslím,..... zastávám názor, ...

Příklad:

NÁZEV:

Pište argumentační eseje ve všech předmětech

TVRZENÍ:

Budeme-li studenty vést k psaní a argumentaci v každém, tedy i ve svém oboru, budeme sami lépe vědět, co je máme učit.

DŮVODY PRO TVRZENÍ:

Pro žáky a středoškolské studenty vymýšlíme z tradice testy, abychom zjistili, kolik si toho zapamatovali z tzv. učiva. Teprve když opustíme testovací politiku a vymýšlíme zadání pro eseje, přinutíme se sami nalézt, co je v našem oboru to nejdůležitější. Přivedeme tak sami sebe, ale posléze i své studenty do vyšších úrovní intelektuálních výkonů: v porovnávání, argumentaci, analýze, syntéze, hodnocení.

DŮKAZY:

Že jsou tyto myšlenkové operace potřebné nejen pro život, ale i pro další úspěšnost žáků ve studiu, je zřejmé, neboť studenti ze středních škol, které vyžadují psaní esejů ve všech předmětech, se pak dostávají na prestižní vysoké školy. Důkazem může být například Francouzské lyceum v Praze nebo International School of Prague, jejichž bývalí studenti studují na vynikajících univerzitách celého světa.

VÝCHODISKO:

Jistě mi dáte za pravdu, že schopnost vyjadřovat se písemně je dnes součástí každé kvalifikované práce.

PROTIARGUMENT:

Můžete namítnout, že studentům přece nepřísluší hovořit, natož psát o problematice, o níž zpravidla ještě nic nevědí. Snad můžete dokonce namítnout, že takto se ve škole naučí především tlachat a že ve škole jde především o to, předat studentům co největší penzum vědomostí z určitého oboru, jakýsi základ, a je nepatřičné hned chtít vědět, co si „o tom“ studenti myslí.

VYVRÁCENÍ:

Na to mohu říci jen tolik, že nutnost zaujmout stanovisko, tedy věc hodnotit, studenty spíše přivede k potřebě nejdříve si o problematice zjistit co nejvíce informací – tedy skutečně studovat, a ne jen memorovat. Nutnost zjistit si informace na podporu svého stanoviska je založena na vnitřní motivaci. Nutnost něco se naučit, protože to bude učitel zítra zkoušet, je přesně ten způsob učení, který vede k jalovosti a povrchnosti a také k zapomínání a neodpovědnosti, ale nikoliv k zájmu o problém. Vyžadováním a testováním pouhých znalostí v posledku studenty vedeme k nezájmu o svět.

ZÁVĚR – VÝHLED:

Jak zavést psaní esejů do všech předmětů? Třeba tak, že studentům položíme některou z klíčových otázek svého oboru či tématu nebo předmětu zkoumání. Na základní či na střední škole snad studenti nemusí vědět, jaká plocha zeměkoule je pokryta lesním porostem a vodními toky, ale měli by se umět dopátrat, co se stane, když zmizí v určité části světa

lesy nebo se na řekách objeví obří přehrad, a také, co mohou udělat pro to, aby lesy nezmizely a další přehrad se již bez odborného zvážení všech pro a proti nebudovaly.

Na začátku jsem tvrdila, že budeme-li žáky a studenty vést k psaní argumentačních esejů i ve svém oboru, budeme sami lépe vědět, co máme ve svém předmětu učit. Mít nějakou znalost, znamená mít také odpovědnost. Nevytrhujme tedy znalosti z kontextu a netvařme se, že výchova je jen věcí rodiny. „Každá znalost rozšiřuje obzory a rozšíření obzorů znamená rozšíření prostoru, ve kterém se může odehrávat volba, to znamená realizace mé svobody.“ (Dr. Vojtěch Eliáš, Rodina a škola 10/2012)

Tak schválně: zkuste vybrat dostatečné množství zásadních otázek ve svém oboru a možná, že teprve při hledání odpovědí se svými studenty společně zjistíte, bez jakých znalostí se neobejdete, čemu je třeba se kvůli nalezení správných odpovědí učit a naučit. (Proč to vše? Možná proto, aby byl život na naší planetě pro všechny snesitelnější.)

Metodu zpracovala: Nina Rutová

Text vznikl v rámci projektu Respekt nebolí, který byl spolufinancován z Evropského sociálního fondu a státního rozpočtu České republiky.

